

Отже, зважаючи на те, що категорія «повідомлення про підозру» має кілька значень, кілька значень має і поняття «оскарження повідомлення про підозру». Якщо можливість оскарження повідомлення про підозру як процесуального документа та процесуальної дії не викликає жодного сумніву, то не такою однозначною розглядається можливість оскарження повідомлення про підозру по суті.

### **Список використаних джерел:**

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print> (дата звернення - 12.11.2021).
2. Хитра А. Я. Визначення поняття повідомлення про підозру у кримінальному провадженні. Теорія та практика правоохоронної діяльності: Міжнар. наук.-практ. конфер. (11 листопада 2016 року) / упор. Ю. С. Назар. Львів: ЛьвДУВС, 2016. С. 348–351.
3. Капліна О. В. Підозра у кримінальному провадженні: поняття, ознаки, сутність. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 238–242.

### **Сидорчук Владислав Васильович**

*аспірант кафедри кримінального процесу, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»*

## **ПИТАННЯ ЩОДО НАЯВНИХ ПІДХОДІВ ДО РОЗУМІННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ**

Перш за все варто почати із корупційних правопорушень, так зважаючи на положення примітки до статті 45 Кримінального кодексу України - корупційними кримінальними правопорушеннями вважаються кримінальні правопорушення, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у

випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також кримінальні правопорушення, передбачені статтями 210, 354, 364, 364<sup>1</sup>, 365<sup>2</sup>, 368-369<sup>2</sup> Кримінального кодексу України [1].

Що ж стосується самого ефективного розслідування, то його визначення залежить від можливих підходів щодо розуміння ефективності розслідування корупційних кримінальних правопорушень. Так, можна виділити наступні підходи до розуміння корупційних кримінальних правопорушень:

– *економічний* – оцінює ефективність відповідного органу, щодо впливу його на економічний стан у державі, враховуючи однозначно деструктивний вплив корупційних кримінальних правопорушень на економіко-фінансову систему країни. Так, наприклад, бюджет Національного антикорупційного бюро України на 2020 рік становив 890 млн. грн., що стосується сум повернутих/відшкодованих коштів відповідним органом, то у звіті про свою діяльність за II півріччя 2020 рік Національне антикорупційне бюро зазначило, що орієнтовний розмір збитків і шкоди, завданих кримінальними правопорушеннями, віднесеними законом до підслідності Національного бюро, які перевіряються під час досудового розслідування складають 293 384 015 420 грн. А ось стан та обсяги відшкодування розміру збитків і шкоди, завданих кримінальними правопорушеннями, віднесеними законом до підслідності Національного бюро, складають 1 688 543 430 грн. в т.ч. у II півріччі 2020 року: 370 666 429 грн. [2];

– *політичний* – оцінює вплив діяльності відповідного органу на політичну ситуацію у країні. Зважаючи на направленість діяльності НАБУ щодо розслідування корупційних кримінальних правопорушень, предметом яких є значний розмір або наявність осіб, які займають відповідне становище - даний підхід оцінює вплив, який здійснює відповідний орган для зменшення загальної кількості корупційних проявів у країні. Так, за II півріччя 2020 року детективами Національного антикорупційного бюро України до суду було направлено 35 обвинувальних актів, стосовно 56 обвинувачених. Серед них: 7 вищих посадових

осіб держави, 2 державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування категорії «А», 1 суддя [2].

– *соціальний* – оцінює вплив відповідного органу на соціально-побутове життя у країні. Варто виділити такий критерій як *індекс сприйняття корупції і довіра населення до відповідного органу*. Адже індекс сприйняття корупції показує відношення соціуму до корупційних проявів. Згідно із звітом Transparency International з початку роботи Національного антикорупційного бюро – Україна дещо покращила свій показник індексу сприйняття корупції, з 27 балів у 2015 до 33 балів у 2020 (чим вище бал, тим нижчий рівень корупції, оцінюється від 0 до 100 балів). Однак 6 бали за п'ять років – незначний результат, який не вважається статистично значущим результатом [3]. Що ж стосується довіри громадян до відповідного органу, то згідно соціологічних досліджень, проведених Разумков центр, станом на липень 2020 року маємо наступні цифри: 37.7% зовсім не довіряють, 33.4% скоріше не довіряють, 10.7% скоріше довіряють, 1.7% повністю довіряють і 16.6% важко відповісти [4].

– *кримінально-процесуальний* – оцінює діяльність відповідних органів через призму відповідності роботі відповідного органу завданням кримінального провадження, які зазначені у ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України. Однак, зважаючи на сучасну тенденцію, вважаю за необхідне, додатково, звернутися до практики ЄСПЛ, так наприклад у справі «ЧУМАК ПРОТИ УКРАЇНИ, ГОНГАДЗЕ ПРОТИ УКРАЇНИ, КАЦ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ», поняття ефективного розслідування, визначене наступним чином – «для того, щоб розслідування могло вважатися ефективним, воно має призвести до встановлення і покарання винних осіб. Це не є обов'язком досягнення результату, але є обов'язком вжиття заходів. Розслідування, яке проводиться безстороннім органом влади, та яке є швидким, ретельним та відкритим для родичів померлої особи, має вважатися ефективним». А у справі «СЕРГІЙ ШЕВЧЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ», зазначається, що ефективним та незалежним розслідування можна вважати у випадку, якщо розслідування забезпечило достатню прозорість та захист інтересів найближчого родича (батька померлої

особи). А ось, у справі «ХОЛОДКОВ І ХОЛОДКОВА ПРОТИ УКРАЇНИ», вказується, що ознакою ефективного та офіційного розслідування є відсутність - будь-якого недоліку у розслідуванні, який підриває його здатність встановити причину смерті або винних осіб, ставитиме під сумнів дотримання цього стандарту. Також існує вимога щодо оперативності та розумної швидкості, яка є безумовною у цьому контексті. Важливі вимоги для забезпечення «ефективного» розслідування, встановив лєні у справі «ЄВГЕН ПЕТРЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ», так ефективне розслідування - має в принципі призвести до встановлення фактів у справі та встановлення і покарання винних осіб. Це не є обов'язком досягнення результату, але обов'язком вжиття заходів. Державні органи повинні вживати усіх розумних і доступних їм заходів для збереження доказів, що стосуються події, включаючи показання свідків, висновки судових експертиз тощо. Будь-які недоліки розслідування, які підривають його здатність до встановлення причин заподіяння ушкоджень або винних осіб, ставлять під сумнів дотримання цього стандарту та вимог оперативності й розумної швидкості, які також передбачаються у цьому контексті.

Отже, існують наступні підходи до розуміння ефективного розслідування корупційних кримінальних правопорушень: економічний, політичний, соціальний, кримінально-процесуальний. Важливим є розуміння того, що вказані підходи у своїй самоокупності найбільш повно відображають суть і наслідки ефективного розслідування корупційних кримінальних правопорушень.

### **Список використаних джерел:**

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2000 р. № 2341 ІІІ. Дата оновлення: 28.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n89> (дата звернення: 29.09.2021);
2. Офіційний сайт Національного антикорупційного бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/reports> (дата звернення: 29.09.2021);

3. Індекс сприйняття корупції – 2020. Офіційний сайт Transparency International. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2020/> (дата звернення: 29.09.2021);

4. Оцінка громадянами ситуації в країні, рівень довіри до виконавчих та правоохоронних органів влади, оцінка діяльності Уряду (лютий 2020р. соціологія). Офіційний сайт Разумков центр. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-riven-doviry-do-vykonavchikh-ta-pravookhoronnykh-organiv-vlady-otsinka-diialnosti-uriadu-liutyi-2020r>. (дата звернення: 29.09.2021).

### **Шишацька Юлія Олегівна**

*аспірантка кафедри кримінального процесу, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»*

## **НЕДОЛІКИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ**

Відповідно до ст. 2 КПК України, завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура. Реалізація таких завдань можлива лише шляхом неухильного дотримання всіх положень чинного кримінального процесуального законодавства. Проте